

PLEMENITA OPĆINA TUROPOLJSKA
UDRUGA URBARSKIH ZEMLJIŠNIH ZAJEDNICA TUROPOLJA

Velika Gorica, 10. lipnja 2007.

IZJAVA ZA JAVNOST

Osnivanjem Udruge urbarskih zemljišnih zajednica Turopolja (8. lipnja 2007. g.) – koju su pozdravili predstavnici velikogoričkih HSS-a, HSLS-a, HDZ-a i HNS-a - i njezinim programskim jedinstvom s Plemenitom općinom turopoljskom **uspostavljena je svrhovita organizacijska cjelovitost zemljišnih zajednica Turopolja**. Ovu programsku i organizacijsku činjenicu obznanjujemo svim zemljišnim zajednicama, subjektima javnog života i građanima kao poticaj i poziv na suradnju.

Suglasni smo u tome: 1. da je odluka Sabora NR Hrvatske od 11. travnja 1947. g. kojom je sva imovina svih zemljišnih zajednica (579 000 jutara poljoprivrednog zemljišta i 405 000 jutara šuma) proglašena općenarodnom imovinom bez prava na ikakovu naknadu bila nepravedna, partijskim boljševizmom motivirana i narodnosno ponižavajuća,

2. da je zakonodavno odlučivanje i praktičko raspolaganje našom oduzetom, od 1990. g. praktički podržavljenom, imovinom bilo ustavno neutemeljeno, zakonski proizvoljno, gospodarski nekorisno i općenarodno (politički i kulturalno) štetno,

3. da su prozorno špekulantstvo, beskrupulozna tajkunizacija, političko korumpcionaštvo i upravno-pravna proizvoljnost nad našom imovinom izazvali osjećaj pravne nemoći, političke bezizglednosti i gospodarskosocijalne nesigurnosti kod ovlaštenika zemljišnih zajednica i velikog broja građana Hrvatske,

4. da je u ogromnoj većini moguće prirodno i zemljišnoknjiški utvrditi imovinu i suvlasničke odnose nas (u Hrvatskoj 400-500 000) ovlaštenika i vratiti ju (dijelom i zamjenom sa zemljištem u državnom vlasništvu) pravim povijesnim vlasnicima a da se pritom nikoga ne ošteti i nikome ne nanosi nikakova nepravda,

5. da je obnova zemljišnih zajednica i zakonito osnivanje novih – i prema europskim iskustvima – jedan od najuspješnijih načina okrupnjavanja zemljoposjeda bez potrebe vlasničkog poništavanja individualnih zemljoposjeda, osuvremenjivanja poljoprivrede, gospodarskog osnaživanja hrvatskog sela te značajan doprinos narodnom kulturalnom identitetu i suverenitetu.

Potičemo obnovu rada udruga zemljišnih zajednice Zagrebačke županije i Hrvatske u svim vidovima javnog djelovanja naglašavajući da su naši ciljevi po svojoj naravi nestranački i nadstranački no ostvarivi samo u suradnji sa svim subjektima čije slaganje i podrška mogu doprinijeti da Hrvatski sabor 2007. g. ispravi nepravdu Sabora NR Hrvatske iz 1947. g. Ujedno potvrđujemo Osnivačku izjavu Udruge urbarskih zemljišnih zajednica Turopolja od 8. lipnja 2007. godine.

Pozivamo: 1. ovlaštenike i zemljišne zajednice (za povrat je podnešene 1858 prijava) da se uzajamno osvješćuju, organizacijski zemljišne zajednice kao udruge obnavljaju i s nama programski i organizacijski povezuju,

2. saborske zastupnike, političke stranke i sve sudionike javnog života da razmotre cjelinu naših stavova, obrazloženja i prijedloga te da o tome daju svoj javni sud,

3. nestranačke i nevladine udruge da razmotre sukladnost naših opredjeljenja njihovim i kompatibilnost uzajamnog djelovanja,

4. sve građane hrvatske da promišljeno podrže naša nastojanja jer su razumljiv doprinos višem stupnju pravednosti, pravosti, civilizacijskoj zrelosti i ukupnom boljitku života hrvatskih građana.

Predsjednik Udruge urbarskih ZZ Turopolja
Stjepan Rakarec v.r.

Župan turopoljski
Franjo pl. Kos v.r.

OSNIVAČKA IZJAVA UDRUGE URBARSKIH ZEMLJIŠNIH ZAJEDNICA
TUROPOLJA

Velika Gorica, 8. lipnja 2007.

I. POLAZNE ČINJENICE

Udruga urbarskih zemljišnih zajednica Turopolja uvažava raznoliko povijesno podrijetlo (seljačko-plemičke, urbarske i krajiške imovne i poveljene gradske općine), vjekovni gospodarski, socijalni i narodnosni značaj te primjereno jedinstveno pravno uređenje zemljišnih zajednica Zakonom o zemljišnim zajednicama kojeg je 1894. donio Sabor kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije za područje tadašnje Hrvatske i Slavonije. Iako donesen na osnovu suvremenog postfeudalnog Općeg građanskog zakonika (1853. g.) u njime su djelomice – posebice u Plemenitoj općini turopoljskoj (s posebnim zakonom iz 1895. g.) - očuvane hrvatske narodne pravne uredbe.

Po tomu zakonu su zemljišne zajednice organizacijski oblik skupnog upravljanja ponajviše poljoprivrednim i šumskim zemljištem. Prema inim pravnim subjektima su zemljišne zajednice jedinstveni poslovni subjekt dok se odlučivanje u skupštinama ovlaštenika provodi pomoću zbrajanja količinski individualno privatno vlasnički utvrđenih i zemljišno-knjiški upisanih ovlašteničkih prava (juš). Bile su jedan od bitnih elemenata gospodarskog stabiliteta i socijalne sigurnosti hrvatskog seljačkog naroda, budući je praktički skoro svako selo ili više njih posjedovalo zajedničke pašnjake i šume za svoje gospodarske i životne potrebe.

Po spomenutom zakonu ih se ustrojilo 2 885. Nakon propisanog postupka naturalne individualne razdiobe 1947. g. je preostalim 1225 Sabor NR Hrvatske oduzeo bez prava na ikakovu naknadu 579 000 jutara poljoprivrednog i 405 000 jutara šumskog zemljišta. Poljoprivredno zemljište dolazi pod upravu mjesnih i kotarskih odbora. Šume su dane na upravu Hrvatskih šuma dok je poljoprivredno zemljište davano na korištenje zadrugama, kasnije i kombinatima, odnosno stavljano u fond agrarne reforme i kolonizacije. Kao društveno vlasništvo nije smjelo biti prenašano u vlasništvo bilo koje privatne ili fizičke osobe. Dakako, bilo je iznimaka i nezakonitosti i u tom pogledu. Zbog toga je 99% te imovine do donošenja Ustava 1990. g. bilo u pravnom statusu društvenog vlasništva.

Na osnovu Zakona o privatizaciji i Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća manji je dio poljoprivrednog zemljišta oduzet zemljišnim zajednicama bio tajkuniziran. Postupak se i danas nastavlja provođenjem Zakona o naknadi i Zakona o poljoprivrednom zemljištu programima raspolaganja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Najveći se profiti ostvaruju dirigiranom kupnjom (do 1 kune po m²!) i političkim darovanjima zemljišta zemljišnih zajednica. Poduzeće Hrvatske šume poput feudalnog moćnika i krajnje neracionalno gospodare šumama u državnom vlasništvu, a privatnim vlasnicima zakonodavnim lobijem nameću praktički neizdržive uvjete gospodarenja. Priprema se i rasprodaja državnih šuma.

II. OSNOVNI STAVOVI I RAZLOZI

Udruga urbarskih zemljišnih zajednica Turopolja smatra da postoji nedvojbeno opravdani razlozi da se oduzeta imovina vrati zemljišnim zajednicama budući je:

1. pravedno da nepravdu boljševičkog hrvatskog Sabora prema hrvatskim državljanima ispravi demokratski hrvatski Sabor, 2. da su bivši vlasnici prijavama za povrat i različitim aktivnostima pokazali htijenje da se imovina vrati i 3. da je ona u ogromnom dijelu u naravi istovrsna a utvrdivo je individualno vlasničko dioništvo (suvlasništvo, ovlašteničko pravo).

Oduzimanje imovine zemljišnim zajednicama 1947. i njezino podržavljivanje nakon 1990. bili su nelegitimni, protivni volji i interesima naroda. Sadašnji način raspolaganja tom imovinom ustavnopravno je nepravedan i nelegitiman, državno-politički i suverenitetno štetan i neizvjestan, gospodarski nesvrshodan, demografski destimulativan, narodno-kulturalno i socijalno beskoristan i ukupno razvojno beznačajan.

Iako Ustavni sud ustvrđuje da nema neposredne ustavnopravne obveze za vraćanje i naknadu oduzete imovine njegov predsjednik, dr. Jadranko Crnić izjavljuje da «Gdje je to moguće treba se zalagati za povrat imovine u naravi» te da su to «plemenita nastojanja». To da Sabor nema neposredne ustavnopravne obveze, dakako, ne znači da je i nema! Ona slijedi iz načela naravi i duha Ustava. Ustav nije puki proizvoljni zakonski propis nego iznad svega, skup načela i vrednota koja javno i moralno obvezuju zakonodavce. Prof. dr. Petar Simonetti stoga na tematskog raspravi tri saborska odbora ističe: »Vraćanje nije akt dobre volje države, niti pravičnosti shvaćene u elastičnom smislu, nego je to ustavni imperativ iako to Ustav nigdje ne spominje.»

I javnosti je očito kako je zbog sadašnjeg načina raspolaganja oduzetom imovinom –
- osim što omogućuje i potiče raznovrsne i sve sofisticiranije oblike korupcije i bezočne spekulacije - istodobno njezina gospodarska, socijalna i razvojna korisnost beznačajna.

Obvezujući jedinice lokalne samouprave da obavljaju poslove oko propisanog postupka formalnog gospodarenja poljoprivrednim zemljištem središnja ih je državna vlast prisilila na poslove i troškove bez stvarne koristi za njih i hrvatsko gospodarstvo.

Novi hrvatski suverenitet se ne može oslanjati samo na trajnu aktivnost države i snagu samo nominalno hrvatskih poslovnih kompanija. On treba isto tako imati izvorište i zasnivati se na što većoj i suvlasnički (dionički) obimnijoj svezi državljana s narodnim bogatstvom. Činjenično i emocionalno su zemlja i šumsko bogatstvo jedan od najvažnijih vidova narodnog bogatstva te uz lokalnu samoupravu svojevrsne neposredne srođenosti s narodnim suverenitetom.

Obnova zemljišnih zajednica, njihovo okrupnjavanje kao i osnivanje novih zemljišnih zajednica jesu značajne mogućnosti pospješivanja procesa okrupnjavanja poljoprivrednih poslovnih jedinica. Isto tako se olakšava i pospješuje povezivanje s prehrambenom, ekološkom-energetskom i turističkom industrijom.

Ogromna prednost ovakovog pristupa je u tome što potiče okrupnjavanje posjeda poljoprivrednih gospodarstava a izbjegava socijalno-psihološki mučna, politički krajnje nepopularna, ustavno upitna i pravno otežana razvlašćivanja individualnih zemljoposjednika. Riječ je o korisnoj (moguće i poticanoj) okrupnjavajućoj deposedaciji bez prisilne eksproprijacije.

Time što vlasništvo nad zemljištem ostaje kod hrvatskih građana daje se i značajan doprinos jačanju narodnog ponosa, odgovornost i suvereniteta.

Ovakav pristup bitno doprinosi smanjenju raznovrsnih i sofisticiranih oblika koruptivnosti i krajnje amoralne špekulativnosti nad poljoprivrednim zemljištem i narodnim dobrom. To je pak preduvjet umanjenja stanja opće deprimiranosti i nevjerice u ikakvu mogućnost solidnog življenja temeljem rada i trajno izgledne poslovnosti.

Ovime se povećava gospodarski potencijal seoskog stanovništva i potiče poslovna vjera i živost. Suvlasničke značajke zemljišnih zajednica potiču svijest uzajamnosti i na njoj temeljenog osjećaja i prakse socijalne solidarnosti.

III. ZAKONODAVNA INICIJATIVA

Udruga urbarskih zemljišnih zajednica Turopolja se zalaže za donošenje:

1) Zakona o vraćanju i naknadi imovine zemljišnim i njima sličnim zajednicama kojim će se imovina oduzeta Zakonom o proglašenju imovine zemljišnih i njima sličnih zajednica općenarodnom imovinom bez prava na ikakovu naknadu:

a) sva imovina zemljišnih i njima sličnih zajednica a koja nije pravovaljanim pravnim postupkom uknjižena u vlasništvo fizičkim i pravnim osobama, odnosno prema zakonu ne služi za obavljanje javnih i državnih poslova preneti (vratiti) u posjed zemljišnim i njima sličnim zajednicama - (pravna restitucija).

b) za imovinu koja se ne može naturalno vratiti dati naturalna zamjena (naturalna substytucija) sličnom državnom imovinom,

c) u krajnjim (eventualnim i rijetkim) slučajevima dati imovinska naknada (vrijednosna kompenzacija).

2) Zakona o zemljišnim zajednicama kojim bi se:

a) Utvrdila razumljiva pravila organizacijske obnove zemljišnih zajednica sukladno osnovnim pravilima Zakona o zemljišnim zajednicama i Zakona o nasljeđivanju.

b) Utvrdilo pružanje stručne pomoći u obnavljanju zemljišnih zajednica i utvrđivanju njihova prava na vraćanje imovine.

c) Izvršilo zakonsko usklađenje i izmjene nevažećeg Zakona o zemljišnim zajednicama s postojećim pravnim sustavom a sa svrhom: 1. okrupnjavanja posjeda zemljišnih zajednica ulaskom u njih individualnih vlasnika zemljišnih posjeda s proporcionalnim preračunom ovlašteničkih (dioničkih) prava,

2. omogućenja formiranja novih zemljišnih zajednica udruživanjem sadašnjih individualnih privatnih vlasnika zemljo- i šumoposjeda.

Udruga urbarskih zemljišnih zajednica Turopolja traži da **saborski zastupnici** u tom smislu odmah Hrvatskom Saboru predlože donošenje slijedećih odluka:

1) Odluka kojom se obvezuje Vlada RH da u roku 3 mjeseca izvrši obveze iz slijedeće dvije odluke Sabora RH (donesene s 85 glasova i samo 5 suzdržanih) iz srpnja 2002:

1. «Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u roku 6 mjeseci podnese Hrvatskom saboru izvješće o provedbi Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine u kojem će se ukazati na pitanja koja otežavaju njegovu provedbu.»

2. «Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u roku od 6 mjeseci Hrvatskom saboru dostavi prijedlog cjelovitog zakona kojim će se temeljem do sada provedenih rasprava predložiti rješenje povrata i obeštećenje bivših vlasnika za oduzetu imovinu.»

2) Odluka o obustavi svih postupaka prodaje oduzete imovine zemljišnim zajednicama.

3) Odluka o žurnom popisu i utvrđivanju naturalnog, posjedovnog (katastarskog) i vlasničkog (zemljišno-knjiškog) stanja oduzete imovine zemljišnim zajednicama.

Predsjednik
Stjepan Rakarec v.r.